

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zalene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXII.

V Ljubljani 14. listopada 1879.

List 46.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kersianstva. II.

14. Japonski otroci.

(Dalje.)

b) Anton, Ljudovik in Tomaž.

Pred več leti je bilo v Ljubljani v frančiškanski cerkvi jako ginljivo opravilo. Obhajali so častiti oo. frančiškani in pobožno ljudstvo ljubljansko spomin 26 japonskih mučencev, ki so bili 5. febr. 1597 v mestu Nangasaki na križih umerli in so jih papež Pij IX na binkoštni praznik l. 1862 za svetnike razglasili. Bilo je 6 frančiškanov, 3 jezuitje in 17 japoncev; med slednjimi trije dečki: Anton 13, Ljudovik 12 in Tomaž 14 lét star, vsi trije frančiškanom pobožni mašni st. ežniki. Omenjeno opravilo se je zato tako slovesno veršilo, ker je bilo 6 fančiškanov vmes, jaz pa vam o tej ginljivi dogodbi tukaj zato pripovedujem, ker so bili med njimi tudi trije dečki — nedolžni otroci, ki so morali grozovito smert preterpeti.

Ti mučenci so bili razun dvéh, ki sta se jim še le med potjo pridružila, nekaj časa zaperti v mestu Meako. Tu je prišel v ječo imeniten gospod k malemu Ljudoviku in mu je obetal, da bo prost, če svoj kerst zataji. Serčni deček pa se nikakor ne dá pregovoriti, ampak resnobno odgovori skušnjavcu: „Tudi ti moraš kristjan postati; kajti družega pomočka ni za zveličanje“.

Pot iz tega mesta do Nangasaki, kjer so jih čakale palmovce veje mučeniške zmage, je bila daljna in mučna.

Po z'imi, 2. jan. 1597, so bili iz ječe peljani na skrajni konec mesta. Tam so vsakemu odrezali kos levega ušesa; potlej so jih naložili po tri in tri, kakor je bila japonska šega, na sramotni vozič ter so jih po vsih velikih ulicah vlačili. Vojščak pa je spredaj nesel na drogu smertno obsodbo. Od vsih strani je ljudstvo skupaj vrelo in se v milem sočutji in tih žalosti čudilo nedolžnim žrtvam. Posebno ginljivo je bilo gledati one tri dečke. Vsi veseli so bili in radostnega obraza, in peli so s čistim glasom očenaš, angelovo češčenje ter druge molitve. Celo vojščakom je šlo tako do serca, da se niso mogli solz zderžati.

Čez dva dni so svete spoznavalce posadili na meršave konje, jih še enkrat po ulicah vodili, potem so jih vlekli v mesto Sacay in tudi tam po vsih ulicah peljali. Tudi tukaj so jim bili prebivalci sočutni in so jih ginjeni

milovali, posebno, ko so zagledali tako mlade vernike z zvezanimi rokami in z okervavelimi lici. Povsod so se slišali izdihi: „O grozovitost! o grozovitost!“

Od tod so imeli biti peljani v Nangasaki, pa ne po vodi, čeravno je bilo bliže, temuč po suhem težavnem potu skoz Nangojo; trinog je hotel tako svoje podložne preplašiti, da bi ne prestopali h kerščanski veri. Napotijo se 6. januarja; veliko vojščakov jih sprem-ljuje. Spoznovavci imajo silno veliko terpeti zaradi ran na ušesih, ki jim jih niso bili zavezali, pa tudi zaradi hudega mraza v ostri zimi. Tako so bili milovanja vredni, da so se celo nejevernikom smilili in so jim sem ter tje med potoma kaj postregli.

V Nangoji jih je že pričakoval namestnik japonskega cesarja, Fozambure. Ta zagleda mladega Ljudovika, pristopi k njemu in pravi: „Tvoje življenje je v moji oblasti; če mi hočeš biti za služabnika, te bom oprostil“. Ljudovik odgovori: „Jaz nisem sam svoj, temuč storil bom, kar hoče brat Peter. Peter, iz reda sv. Frančiška, pravi, da utegne sprejeti ponudbo, če le smé še kristjan ostati. „Nikakor ne“, odgovori namestnik, „kerščansko vero mora zapustiti“. Na to reče Ljudovik: „S to pogojo pa ne maram živeti, kajti za uborno, časno življenje zgubil bi večno, srečno življenje“.

Slednjič, 4. februarja, pridejo v mesto Nangasaki, in precej drugi dan jim je bil odločen za mučeniško smert. Zunaj mesta na nekem gričku so pripravili 26 križev.

Japonski križ je podoben navadnemu križu, le s tem razločkom, da je pri nogah še drugi nekoliko krajši les počez djan in tudi v sredi stebila kos lesa priterjen, da je križani opert nanj. Na križ obsojeni se v tej deželi ne pribijajo z žebli, ampak z železnimi obroči ali z vervmi se za roke in noge in za vrat na križ privežejo; tudi drugi život se še z vervmi k križu priterdi. Vse to se zgodi na tléh, potlej se le se križ s križanim navpik postavi in v zemljo zasadi. Nato pride rabelj z jako dolgo in spičasto sulico in mu jo zabode na levi strani skoz serce.

Tako so storili tudi 26 mučencem. Po mestu se je koj razvedilo, da bodo križani; ljudje, zlasti kristjani, so v trumah hiteli na morišče gledat tužno smert prvih japonskih mučencev.

Anton, ki je bil iz tega mesta domá, trinajstletni ministrant P. Petra, je imel gredé na morišče še hudo skušnjavo prestati; a prestal jo je zmagovito. Njegovi starši, ali še neverci ali pa premalo vterjeni kristjani, mu pridejo naproti, mu v solzah prigovarjajo, naj za-

taji kerščansko vero, da si reši življenje. Oče mu celo ponujajo vse svoje premoženje, precej naj bo njegovo. Blagi deček, vnét goreče ljubezni do Zveličarja, pa odgovori: „Kar mi ponujate, je pozemeljsko, minljivo blago; a moj Gospod Jezus Kristus, kteri v nebesih kraljuje, mi hrani večno bogastvo.“ Potem sleče, kakor nekdaš sv. Frančišek, suknjo in pravi: „Náte, tu vam dam obleko, katero sem od vas prejel.“ In še pristavi: „Ne jokajte se za-me, objokujte rajši te nevércce. Jaz bom kmali pri Bogu in vekomaj Ga bom gledal in tam za vas prosil.“

Okrog petih zvečer pridejo na tisti griček. Vojščiaki se v krogu tako vstopijo, da je med njimi in med križi kakih 7 do 8 stopinj prostora, in nikogar ne pustijo blizu, razun obsojenih, rabeljnov in dveh jezuitov, ki sta jim bila še zadnja uro za tolažbo. Sveti spoznavci, ki bodo kmali tudi sveti mučenci, zapojejo hvalno in zahvalno pesem. Vsak križ je imel ime tistega kristjana, kteremu je bil namenjen.

Mali Ljudovik precej vpraša, kteri križ bo njegov; in ko mu ga pokažejo, teče k njemu in ga objema s tolikim veseljem, da so malikovavci kar stermeli. Zdaj jih križajo in križe po 4 stopinje narazen postavijo. Vsi kažejo čudovito stanovitnost in nebeško radost, zlasti pa ljubeznjivi Ljudovik. Nek kristjan mu je zaklical, da bo kmali v nebesih, in s perstom je pomajal in v obrazu pokazal veliko veselje. Anton, ki je bil precej zraven Ljudovika na križu, je obračal proti nebesom oči, klical imeni Jezus in Marija ter začel je peti 122. psalm, ki se ga je bil pri kerščanskem nauku navadil: „Hvalite, otroci, Gospoda“ itd. Skončal pa ga je z angeljci, kajti pri besedah „Čast Očetu“ ga zadene sulica.

Takrat, ko so jih začeli rabeljni s sulicami prebadati, so okrog stoječi kristjani zdihtnili: „Jezus, Marija!“ in drugoga ni bilo čuti med njimi, kakor presunljivo jokanje in ihtenje. Nagloma so bili mučenci prebodeni in pomorjeni, že so nesli nebeški angelji vence naproti — pervencem japonske cerkve!

Zdaj ni mogla nobena sila več kristjanov zderžati; nič več se niso vojščakov bali, prihiteli so, rute in obleke pomakali v mučeniški kervi ter rezali kosce od njihove obleke. In s koliko vnemo in priserčnostjo so častili in slavili spomin tako hrabrih in stanovitnih bratov v Kristusu, si lahko mislite.

Pa ne le v daljnem japonskem cesarstvu je ostal med kristjani nezbrisljiv ta spomin; ne, Bog je hotel, da jih častijo in se jim priporočajo vsi katoličani.

Papež Pij IX so vsih 26, kakor je bilo že rečeno, vverstili med svetnike na binkoštni praznik leta 1862. Povabili so k tej slovesnosti v Rim vse škofe katoliškega sveta. In menda do tistikrat še ni bilo nikoli tako lepo v Rimu. Da bi zmago prvih japonskih mučencev slavili, se je v Rimu zbralo okrog sv. Očeta: 43 kardinalov, 5 patrijarhov, 53 nadškofov, 195 škofov, 1100 prelatov, 9000 mašnikov, 50.000 različnih gostov. Zarés, prečuden je Bog v svojih svetnikih!

(Konec prih.)

Pokopališče božja pol.

(Za mesec listopad.)

Ako prideš kterikrat v verlo Tirolsko deželo in njeno glavno mesto Inomost, ljubi čitatelj, ne zgreši s obiskovanjem tudi gradú Ambras-a. Najdeš ga dobre pol ure zunaj mesta. Ta grad je bil svoje dni sedež tirolskih knezov.

Ne daleč od gradú v gošavji je precejšno število grobnih križev in spominkov s prav priprosto kapelico;

to je tako imenovana „Dranja“ („Tummelplatz“). (Tukaj, kakor se pripoveduje, so pokopani tisti Tirolci, ki so l. 1809 na Iselski gori pod Andrejem Hoferjem svojo domovino, pač tudi svojo vero branili soper prekucijako Francijo in framasonsko vladano Bavarijo, in so na vojski padli. Ravno tako tukaj počiva veliko vojakov, daleč od svoje domačije. Ambras je od l. 1820 do 1848 služil za vojašnico. L. 1831, ko je kolera oblasila vso Evropo, tudi temu kraju ni zanesla, in ktere je pobrala so pokopani tu na „Dranji“.

Ob tistih letnih časih, ko ni snega, pač o vsaki uri čez dan najdeš tukaj pobožnih ljudi iz glavnega mesta in iz okolice.

In česa išejo, kaj nahajajo tukaj?

Pomoč v vsaki potrebi; ker tukaj se spolnujejo besede nekega svetnika, ki pravi: Ako se ti zdi, da po prošnji svetnikov nič ne dosežeš v svojih potrebah, obrni se k dušam v vicah in vidil boš, da boš uslišan prej ko prej.

Zares ginljivo je, ako človek pomladanski, poletni ali jesenski dan pride na „Dranjo“ in vidi ondi toliko ljudi moliti.

Sej, ko Inomoščan ima kako pritežnost, telesno ali dušno, le tje ven gre — in neštivilne uslišanja, ki so se tam že zgodile in se godé še dan na dan, mu poterjajo upanje na priprošnjo vernih duš.

Znati je, da ravno na tem kraju ljubi Bog kaže, koliko bi milost v vsakem oziru delil, koliko telesnih in dušnih nevarnost odvernil, koliko hudega zadržal od posamesnih osób, od celih družin in srenj, ako bi tudi drugod, ako bi tudi n. pr. v Ljubljani tako véрно kakor na Ambraški „Dranji“ molili za uboge duše v vicah ali jim kak dar darovali in bi se po njih priprošnjah obračali do Božjega vsemogočnega usmiljenja.

V resnici, Božja in sv. Cerkve sveta volja je, da vsakemu mestu, vsaki občini, vsakemu kraju bodi njihovo pokopališče ob enem njihova božja pot.

K temu imamo tri vzroke: V prvo počivajo ondi v blagoslovljeni zemlji trupla mnogih tistih srečnih duš, ki nekaj že Boga gledajo, nekaj pa ga bodo po dostanih kaznih gledali od vekomaj do vekomaj.

Vsi ti so prijatli Božji in njih telesa, če tudi so zdaj v prah razpadle, bodo enkrat častitljivo od smerti vstale.

Toda zdaj že je Bog dobrodelen vpliv za žive sklenil s kostmi v prahu milosti počivajočih ranjcih. Častitljiva Katarina Emerih, kakor je znano, je imela nenavadni dar spoznanja pri svetih. Le-tá o vplivu kosti od mrtvih do živih tako-le govori: „O vsakem času sem vidila, kako so se s kosti umerlih milosti točile čez vse tiste, s kterimi so prišle v dotiko, kakor tudi čez kraj, srenjo, kjer so svoje počivališče našle. Vidila sem pa tudi, kako so od kosti zaverženih izhajale črne megle, ki so bile zmožne časno in dušno škodo napraviti tistim, ki so s njimi prišli v dotiko.“

Bog ravno že zdaj časti sicer neimenitne kosti, ki so odmenjene za častitljivo vstajenje. Kako srečna je toraj kerščanska občina, ktera ima na svojem pokopališču prav veliko kosti zveličano umerlih; škoda, da se na to premalo misli. Gotovo bi se na vsakem pokopališču mnogih v Gospodu počivajočih skazovale take uslišanja, kakor se leto na leto godijo v Ambrasu, ako bi povsod pokopališče obiskovali in tam pri umerlih pomoč delili in pomoč iskali.

(Konec sledí.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. („Te-Deum“ v frančiškanski cerkvi.) Po dovršenih velikih delih v frančiškanski cerkvi (M. D. pred mostom) je bila preteklo nedeljo slovesna zahvala. Ob 9 so imeli milgsp. prošt Jož. Zupan pontifikalno sv. mašo, zjutraj ob 6 slovesno opravilo prečast. P. gvardijan Kalist, popolane pa čast. P. Joahim slovesnosti primerno pridigo in naslednjič preč. P. gvardijan „Te-Deum“. Popravljanje je terpelo čez 5 mesecev. Novo je v cerkvi opasje s kapiteli, frizi s arabeskami; stebri in oboki pri kapelah so „stukolucidani“, to je, s vročim železom zlikani, da so svetli kakor marmornati; po kapelah in oboku so vse poprej hudo zatemnjene slike lepo zmite; prezbitarij pod opasjem je ves na novo zmalan (slike: sv. Frančišek Seraf. v zamaknjenji, sv. Bonaventura, sv. Anton Pad., sv. Elizabeta — patrona tretjorednikov, in sv. Klara); ravno tako so v prezbitariji glavne stene nad seženj visoko v treh raznih marmornih barvah zlikane. Sploh se je skerbelo, kolikor moč, za svetlobo v cerkvi. Prižnica je posebno lepo prebarvana in pozlačena. Glavni delavci so bili: Zidar Faleschki; stukač Tarazzo iz Tersta; slikarji: Koželj, Borovski in Jebačič.

Ljudje so zaradi hvale vredni, ker blagodušno so pripomogli z darovi pri tolikih stroških; zato imajo pa tudi zdaj tako lepo cerkev, da so je lahko veseli kadar koli vanjo stopijo. Nad vso hvalo pa je gorečnost preč. P. gvardijana, ki niso le vsega oskerbovali, temuč so tudi skor vedno pri delu opazovali, da se je vse godilo v lepem redu. In res, Bog bodi hvaljen! pri velikanski razpregi se ni zgodila nobena nesreča, ter jim „Zelus domus Tue comedit me“ po pravici velja.

Iz Ljubljane. (Govor pri prvi tomboli katol. družbe 26. okt. 1879.) Hvaljen bodi Jezus Kristus! 1. Snidemo se spet enkrat tukaj k prijaznemu društvenemu shodu, s katerim začnemo dobro znane tombole, ki jih po prejšnji navadi spet ta jesensko-zimski čas hoče napraviti katoliška družba v vedrilo svojim udom, in mene zadehe mi ljuba naloga, vas, predragi družbeniki in družbenice, prav priserčno pozdraviti.

S prijateljskim pozdravom sklenem iskrene želje, da bi se letošnjo zimo pogosto zdravi in veseli in sicer v tolikem številu tukaj shajali, da bi bili vselej vsi društveni prostori natlačeni. S tim bi bilo vstreženo društvu, pa tudi vam, ki ste radi v nedolžno-veseli družbi. Kje vidite veselejših obrazov, kakor tukaj, in slišite vesele klice: „Čink!“ ali še rajše „Tombola!“ ako se mu posreči. Veselja smeja se mu serce in na obrazu bere radost, da je kaj zadel. Še drugim se dobro zdi, sej zavidnosti družba naša — kajti katoliška — ne pogná, dasiravno si misli na tihem: „Zdaj pa naj prvi Čink enkrat tudi mene obiže“.

2. Da bi katoliška družba več življenja imela, vpeljali so se bili lansko leto znanstveno-podučni govori, ki so vsako drugo sredo zvečer bili tukaj za moške družbenike. Polétne večere so bili sicer prenehali; ali ker spet večeri nastajajo dolgi, bojo se zimski čas zopet nadaljevali ti govori, in sicer vsako sredo zvečer, počenši od 5. t. m., to je, od prve srede po Vsih Svetnikih.

Povabljeni ste torej vljudno vsi moški udje k tem govorom od sedmih do osmih zvečer. Pridite le pridno zraven, pridite v obilnem številu; ne bo brez duhovne koristi. Sméte pa tudi še kterelega družega kot gosta saboj pripeljati.

3. „Glasov katol. družbe“ je 11. knjižica tiskana, 12. pa tudi že tiskarni izročena, in obe té knjižici se

boste v kratkem udom brezplačno razpošiljale, zaradi manjših stroškov pa obe v enem zvezku.

4. Zavernem vas, predragi družbeniki, pri ti priložnosti na drugo knjigo, ki je ravno te dni na svetlo prišla in vam jo smém prav vroče priporočiti. Imenuje se: „Pomoč dušam v vicah“. Izdala jo je katoliška družba s dovoljenjem prečast. škofijstva, od več strani za to nagovorjena in naprošena.

S to molitveno knjižico, menim, se utegne mnogim zelo vstreči, zlasti ker taci bukev smo dosihmal na Slovenskem še pogrešali, in je torej prva takega zapopadka v našem jeziku. Sej ravno dan današnji se pobožnost za naše ljube ranjke zelo razširja. K že poprej obstoječim bratovščinam za duše v vicah vstanavljajo se nove, in med temi posebno tako imenovana „Pariška bratovšina“, ktera zlasti je vpeljana na Kranjskem s dovoljenjem prečastitega našega škofijstva.

5. Začela se je ta bratovšina na Francoskem l. 1860, vstanovljena po devici plemenitega stanú, Evgeniji Smet de Monthiver, imenovani „Marija od Previdnosti“, ki je l. 1871 v sluhu svetosti umerla. Ou previdnosti Božje za pomoč dušam v vicah poklicana, posvetila je vse svoje življenje od prve mladosti v ta blagi namen in vstanovila l. 1856 poseben red pomočnic za duše v vicah, ktere namreč se zavežejo, za duše v vicah moliti, terpeti, delati, pomagati revežem, brezplačno streči naj bolj zapušeni bolnikom, za srečno smert jih pripravljati. Iz Pariza se je ta duhovni red, ki šteje že 10 samostanov, razširil kmalo po vsem Francoskem, in nahaja se že v Angliji, Belgiji, in celo med neverniki v daljni Kini, kjer v dveh samostanih biva več navdušenih takih redovnic, ki neizrečeno veliko delajo in se trudijo za poduk in spreobrnjenje nevernikov, ter silno veliko otrok in odraslih v naročje sv. Cerkve in v nebesa pripeljejo, — vse te tolike in druge dobre dela pa za duše v vicah Bogu darujejo.

6. Da bi se pa več dobrega storilo za duše v vicah, vstanovila je blaga Evgenija dušam v vicah na pomoč zraven še „bratovščino častnih udov“, kteri so v duhovni zvezi z redovnicami in se torej vseh njih dobrih del vdeležujejo. Sv. oče Pij IX so poterdili to bratovščino in ji podelili veliko odpustkov. Razširila se je kmalo zlasti po Francoskem, razširja se vedno dalje in že ima udov lepo število škofov in duhovnov, redovnikov in redovnic, kakor tudi ljudi izmed sveta. Kakor udje bratovšine opravljajo duhovni in škofje vsaki mesec čez 950 (na leto 11.400) ss. maš, redovnice in redovniki bratje pa darujejo vsaki mesec 38.000 ss. obhajil za duše v vicah.

7. Vseh teh dobrih del se zamore slehern vdeleževati, kterkoli k ti bratovščini pristopi. Na Kranjskem pristopilo je že čez 800 udov. Dolžnosti, ki jih vsak prevzame, so majhne in lahke, namreč: obuditi ob kratkem tri božje čednosti s pristavkom: „Moj Jezus, usmiljenj!“ križe in težave vsacega dneva za duše v vicah darovati, in nekoliko grošev na leto za misijone v Kini podeliti.

Več o tem je brati v poprej imenovanih molitvenih bukvah, ki se prav po ceni dobivajo tukaj pri katoliški družbi, in ktere vam smém gorko priporočati. Čez malo dni nastopimo mesec listopad, kteri je posebej posvečen dušam v vicah; precej drugi dan tistega mesca obhaja Cerkev letni spomin vseh vernih duš, in kakor dobra, usmiljena mati Cerkev ne pozabi nobene duše, marveč se vseh ljubeznjivo spominja in zanje moliti svojim otrokom zapoveduje.

Spominjajmo se toraj tudi mi v ljubezni ranjcih zdaj v življenji; kadar bomo enkrat tudi sami potrebovali, bodo se nasledniki naši tudi nas v molitvah spo-

minjali! „S kakoršno méro mi mérimo, stakošno se bo nam odmérjalo“.

Je pa, kakor pravi sv. pismo, čas žalosti in čas veselja. Za nas zdaj ima biti čas radosti; zato prestopimo k tomboli, in vošim vam veliko sreče!

Pri Mariji Karmeljski na Čedadajicah. (Konec.) Podružnica sv. Kancijana ima neki poseben črn mašni plajš, na katerega srednjem delu zadi se vidi precej velika in lepa slika Jezusa na križu, ob stranéh z dvema kerubinoma. Govori se, in kakor kaže so bili tudi res podružniški paramenti od kacega kloštra kupljeni. Čuli so se celó glasi, da je v starodavnih časih na polji blizu vasi stal velik klošter na neki veliki in skoraj da kar štirivoglati njivi, ki se imenuje Rasulja (razsuti), na kateri so se še posneje naše boje večkrat po cele in prav terdno delane opeke izorale in je bil spodaj čutiti tlak, terd kakor sid. Drugi pa so rekli, tod je šla rimska cesta.

Naj še opomnim, da pri vsakteri podružnici je po dvakrat nedeljsko sv. opravilo. Ne pridejo pa nikdar na te nedelji domači gosp. duhoven k podružnicama maševat, temuč po stari navadi večjidel kak pater kapucin iz Loke. Vasčanje se verstijo tako, da ima vsako leto drugi po patra se odpeljati in jim tudi malo kosilce pripraviti. Tako ni nikdar služba Božja v farni cerkvi begana zaradi podružniškega opravila, kar se na premozih krajih godi, kjer hočejo ljudje včasih še po tri ali še več nedeljskih ss. opravil pri podružnici imeti.

Gledali smo le bolj prijazno solnčno stran Mavške fare; le hvaliti in dobro povzdigovati, k slabemu pa molčati, se pravi pa ljudi v slabem, v pregreških potterjevati. Pri kratkem pogledu v svojo rojstno faro nisem mogel ravno vsega opazovati, nekaj pa iz ljubezni do svojih domačinov moram omeniti: mi ni bilo všeč, ker se jih je pri strelu zbrala skupaj cela tropa, katerih eni, se mi zdi, so še celó pokriti bili med Božjo službo! Tu je naj bolje, že zaradi telesne varnosti, še čez vse pa zaradi dušne, naj je pri strelu kak pameten, trezen človek k večjemu še z enim pomagačem, drugih pa ne: drugač bi bilo bolje strel čisto prepovedati. In kateri so potrebni pri stelu, naj so že prej pri sv. maši (zlasti če so od cerkve bolj oddaljeni, da se je ne morejo med streljanjem vdeležiti), da sami cerkvene zapovedi ne prelomijo. Tako se godi tudi lahko, če so kateri med sv. mašo v zvniku, da pri sv. maši niso.

Kar osupnilo me je nadalje, ko v tovaršiji z nekaterimi gospodi gredé — v ták praznik in ko je v farni cerkvi tolika slovesnost — čujtel ko zaslišim v neki vasi peti in derkati škoporezno kôso! In ko pozneje nad tem nekemu svoje začudenje razodenem, kaj slišim? O, zašli so nekteri že tako, da kar ob nedeljah naprežejo in se peljajo na polje za živino nakositi, ali doma kaj nasekajo ali narežejo. Spominjam se, da smo na očetovem domu imeli vedno po 17 ali še več goveje živine, po tri konje, celo tropo ovac, več prešičev; pa nikdar se ne spominjam, da bi bil kdo v praznik za živino kaj pripravljaj; — naj so prišli tudi po trije prazniki zaporedoma, vse se je v predpraznik pripravilo. Pa bi tudi rajni oče in mati nikdar kaj tacega ne bili dopustili.

Vgnjezdila se je v fari, menda še posebno v Mavški vasi, nesrečna morivka — „šnopsarija“, ki je nekatere nekdaš spoštovane može grozno nesrečne naredila, da so res objokovanja vredni; nekatere pa, se mi je pravilo, je že to leto ta peklena pijača spravila v presgodnji grob. Mavčanje, kam ste prišli, da pustite ti grozno neusmiljeni morivki tako gospodariti po fari! Ženstvo se boje tega strupa še dosti varuje. Ako pa še ženstvo pekel v svoje žrelo dobí, potem gorjé! Dobro se bo po-

gubilo, slabo pa v faro priklatlilo. Toraj, fantje in mošje! vojsko „šnopsariji“ napovejte, savežite se soper, to pekleno špiritovo pijačo, ki v človeku požiga vse moči, dušne kot telesne, in ga tako hitro in tako grozno oslabí; nikdar tega ne pite, ako vam je za zdravje, življenje in poštenje svoje in sofarmanov kaj mar.

Javkanje nekterih preporodnih 14., 15., 16letnih fantalinov po noči po vasi — še celó memo cerkve in farovža — to je gerdo, neobtesano, pregrešno! Očetje in gospodarji, ali nimate leskovke pri rokah, da bi te šterkovce, ki vam potem po dnevi pri delu dremlejo, nagnali k pokoju o pravem času? Kaj bode iz pobov, ki se tacih hudih napák vadijo! *)

Tomaj, 7. novembra. α. — Bilo je 24. sept. popoldne, v god M. D. Odkupnice (de Mercede), ko se naenkrat prikaže iz našega zvonika zastava, mogočni strel se začuje in vbrano veselo priterkovanje z zvonovi. Kaj mora vendar danes biti v Tomaju, popraševali so se ljudje po vaséh in po polju pri svojem delu? Merliču ne zvoní, ker je preveselo zvonjenje, mora biti kaj drugega. V resnici je bilo tako; pripeljali so z železniške postaje Sežanske novi križev pot, poslan iz malarake umetniške zaloge g. Heindel-na na Dunaju, katerega so s pomočjo milih darov faranov preskerbeli domači preč. g. župnik in dekan U. G. — Veljá 400 gold. Podobe brez okvirov so 98 cm. visoke in 74 cm. široke. Visočina vsake podobe s pozlačenim okvirom, s križem in s podpisom vred je 180 cm. Primerna velikost za prostorno visoko cerkev.

Farna cerkev sv. Petra in Pavla v Tomaju zidana je na griču, imenovanem Tabor, in se ozira na okrog, kakor kraljica na svojem prestolu na svoje podložne, na svojih 10 hčerá — podružnice, katere se razprostirajo okoli in okoli griča. Lega njena je romantična, akoravno je težavna pot do nje, kar pa nas kristjane lahko spominja težavne poti na pravo goro Tabor — nebasa. — Že Valvasor piše o Tomaju, lepi in veliki vasi na Krasu, v čednem in prijetnem kraju, kjer je še precej polja, kjer raste terta in sadje: zdaj pa tudi pravi kostanj. — Sedaj so jo nekatere druge vasi na Krasu v velikosti prekosile. — Dalje piše on o 15 podružnicah, katere je imela Tomajska fara o njegovem času, od katerih 2 ste postali samostojni in 4 pa so v razvalinah. Podružnica sv. Notburge v Krepljah je bila sozidana pozneje od č. g. Klapše-ta, župnika Tomajskega, kakor je bilo v letošnji „Danici“ str. 260 že omenjeno.

Sedanja farna cerkev se je začela zidati 1. julija 1637 pod g. župnikom Jakobom Križajem, ker poprešnja je bila že slaba in premajhna, tako je zapisal g. Križaj. (Bila je najberže nad 300 lét stara.) Sedanja posvečena je bila 5. avg. 1640 od milg. škofa Teržaškega g. Pompeja barona Coronini-ja. Skoraj gotovo je dobila kmalo potem tudi svoj križev pot; akoravno listine v arhivu župnijskem o tem ne govoré, pa visoka starost njegova se vidi že na podobah, toraj ni bil več pristojen današnjim duém. Potrebno je bilo omisliti si novega, kar se je, hvala Bogu, po velikem trudu letos, če tudi v slabi letini, zgodilo. Kdo ne bode tukaj spoznal pomoči Božje, brez katere se ne more nič izveršiti. Kralj David je prepeval: „Ljubil sem lepoto tvoje hiše.“ (Ps. 25.) Te besede se lahko obernejo na našega gsp. nadžupnika, kar kažejo njegova dela, namreč: novi kamniti oltar v podružni cerkvi Matere Božje v Britofu, nova kamnita prižnica v farni cerkvi, podaljšana zakristija, križevi poti v cerkvah, kjer so popred službovali, in sedaj pa

*) Velik del teh očitaj pa veljá tudi drugim krajem po Slovenskem; naj torej vsi na-se obračajo in se poboljšajo, kateri se zadete čutijo. Vr.

tudi novi križev pot v naši farni cerkvi. Slehernega farana je razveselil in vnel došli križev pot; z veseljem še večim so dajali, kar so obljubili, še celo veliko od njih več. Slovesno postaviti mislili smo ga na Hvaležnico (2. novembra), na dan shoda cele fars. Ali deževno vreme nam je to veselje skerbalo, postavil se je še pred slovesno sv. mašo, ker ni bilo nič upanja, da se razvedri. Tako tiho postavljanje tudi že blagoslovljenega križevega pota dopušča sveti zbor cerkvenih obredov s dekretom 20. sušca 1846. Veliko ljudstva domačega in iz druzih bližnjih fará se je zbralo v kljub slabemu vremenu v cerkvi še pred napovedano uro slovesnosti. Pazljivo je poslušalo potem učenega pridigarja g. M. S., preč. g. župnika Repentaborskega, kateri nam je s svojo krepko in lepo besedo pred slovesno sv. mašo razlagal pomen današnje slovesnosti. Nemotena tišina vladala je po cerkvi in brala se je pazljivost poslušalcem na obrazu.

(Konec sledi.)

Iz Bosne piše prečast. prior P. Franc prijatlu med drugim:

Pol ure od Banjaluke smo Sestram presv. Kervi v 6 tednih samostan zidali. Kupile so ondi 110 oral zemlje za samostan, šolo, odgojišče (notranjo šolo), ubožnico, in zidali smo začasno stanovanje, 85 čevljev dolgo s stanovanji pri tléh in 1. nadstropjem, vse dodelano z vsem gradivom in vsimi rokodelskimi deli. Pred 6 tedni so še tiči prepevali na stavbnem lesu v logu in so miširile po persti, ki zdaj za zid služi. 23. avg. sem jim zemljišče kupil, 4. okt. plačal, 7. okt. je prišlo 21 Sester in 8. tistega mesca so se vselile. Tako smo Bismarku in framasonom, ki so jih iz Badenskega pregnali eno nasprotno zakurili. (Največ Sester je pa šlo v Ameriko.) Poslopje je skorej ob cesti, pri 2. hanu od mesta, na Piesaku. Dal sem mu ime: „Sveti Josip u Nazaretu“ („Sestre od dragociene Krvi“). Namen je: 1. Odgojišče (penzionat) za višji šole, zlasti častniškim in vradniškim hčeram; 2. ubožnica za bosanske otroke; delanje, vezenje paramentov, v čemur so posebno izurjene in delajo popolnoma umetno in zlogu primérno. Ker tudi same polje obdelujejo, zamore žensko prebivalstvo tudi v vertnih in poljskih delih od njih se učiti. Imajo namreč delavne in šolske Sestre, pa tudi za klavir, orgljanje, za učenje francoskega in angleškega jezika. (Kdor privoži Bosni, da iz blata kviško pride, v oliki napreduje, je dolžan cerkvene redove podpirati, in avstrijsko-ogerska vlada bi morala posebno na to gledati, da v ta ali ta kraj pridejo redovom bolj prijazne vradne moči.)

Iz Glamoča v Bosni. (Nova katoliška cerkva, c. kr. major Gündel in naši verli vojaki s svojimi častniki. Cerkevne potrebe.) Do društva za češenje sv. Rešnjega Telesa in oskerbovanje ubožnih cerkvá v Ljubljani so po alozjijskem prefektu gosp. J. Gnjezdu prišle naznanila, ki delajo vso čast verlim kranjskim vojakom in pred vsimi c. kr. majoru Gündel-nu in njegovim častnikom. Naj iz dotičnih pisem gosp. majorja samega in g. c. kr. poročnika Jož. Milavca, kakor tudi ondotnega g. župnika samega bistne reči posnamemo.

Pod turškim gospostvom glamoška srenja ni imela nobenega določenega kraja za Božjo službo, temuč kakor natihoma so se morali verniki zbirati zdaj tu, zdaj tam. Potem ko so Glamoč posedle cesarske vojne, se je Božja služba obhajala v ondotni terdnjavi ali gradu (kastelu); vsaki pot se je postavil oltar pod vodnjakovo streho, pod katero so poprej turčini imeli svoje umivanja, kakor jim velevala mozlemska šega.

Blagodušnemu gosp. majoru pa se je zdel ta kraj silno nespodoben za keršansko Božjo službo; torej je v kastelu izvolil pripraven prostor in dal je na svoje

lastne stroške zidati kapelo v spomin 24. aprila t. l., ko so bili cesarski vzeli Glamoč; merila je kapela tri metre v štiriogelniku.

Kadar pa je bila v kacih 8 dnéh kapela dodelana, so ondotni katoličani blagosserčnega gosp. majorja lepo prosili, naj bi to kapelico razširil v malo cerkvico, da bodo po nemi, ki je tukaj prav dolga in huda, imeli pripraven kraj za češenje Božje; ob enem so se pomudili srenjčani, da apno, škodlje in težaške dela bodo sami oskerbovali.

Osiroma na te okolišine in ker je srenja tako majhna in ubožna, ter bi na svoje stroške nikakor ne mogla cerkve zidati, preblagi gosp. major privoli v njih prošnje in h kapelici dá še prizidati malo, pa za tukajšne okolišine dosti veliko cerkvico, ki je bila dodelana v 14 dnéh. Zidali so jo naši vojaki.

V vsem, kar je dala tvarine in težaškega dela, je katoliška srenja pripomogla s kakimi 110 do 120 gld., kar je prav veliko pri njeni revšini. Notranjo napravo je srenji daroval gosp. major, razun lepe moštranice, ki jo je daroval ondotni nadzdravnik za živino blag. gosp. Plandel; in vojaki 6. kompanije so oskerbeli železno omrežje pri oknih.

Tudi za napravo svona so bile osnovane zbirke, izmed kterih je 47 gl. od ondotnega oficirskega zbora, ter je bil kupljen majhen zvon v Ljubljani pri gosp. Zamasu.

Tako tedaj ondotna nova cerkev, kar človeško pomoč tiče, svoj obstoj ima zahvaliti edino le našemu domačemu polku. To pa blagosserčnemu gosp. majorju še ni bilo dosti, temuč nagovoril je ondotnega župnika č. P. Rafo-Čaletića, da je poslal prošnjo za pomoč do katoliške družbe za paramente v Ljubljani. (Gotovo bode društveni odbor delal po željah vsih svojih udov kakor tudi primérno svojemu blagemu namenu, ako novo cerkvico v Glamoču previdi in oskerbi s potrebnimi opravami, sej nobena cerkev na vsem Kranjskem ni tako potrebna pomoči, kakor nova cerkvica v Glamoču.) Blagorodni gospod major Gündel pravi, da o svojem polletnem ondotnem bivanji ko štacijski komandant se je zadostno prepričal, da ondotni katoličani so prav navednega (čednega) življenja, bogaboječi, zraven tega pa silo ubožni, ter jih sam kakor pomoči popolnoma vredne družbi priporoča.

Gospod major je tako priljuden, da je poslal tudi načrt nove cerkve, notranjo in zunanjo podobo, prav lepo naslikano. Nad vrati je slovenski napis: „Major Gündel. Za katoliško občinstvo.“ In nekoliko više: „17. I. R. — MDCCCLXXIX. — 2. B.“

Ker smo povedali vse potrebne pojasnila, lahko nasleduje prošnja g. župnika v izvirnem bosanskem jeziku. Glasl se:

Visoko štovano Društvo!

Posli 400 godina(h) *) avemogući Bog pogleda na svoj puk (ljudstvo) u Bosni: te(r) po Njivu Veličanstvu Frani Jozipu I i po njegovoj (h)rabroj vojaci ugledasmo (zagledali smo) prošle godine dan oslobodjenja, i počesmo živiti životom slobode.

Oni plemeniti dar dragoga Boga odma(h) počesmo po mogućnosti našoj i Vaše vojske na dobro upotrebljavati — crkve gradeći, zvona podižući itd. — Te i ja dok dojdoh na 13. lipnja (rožn.) o. g. (ove godine) u ovu primalu župu, sastojeću iz 40 hvamilija (tako je pisano — familija, družina), i to većom stranom ubožni(h), odma počoh da jim za onime štogod napravim cer-

*) Jugoslovanski jezik je silo mehek v oblikah in po kalupu italijanskega med drugim čerko *h* pogosto čisto izpuša. Vred.

kvice. Ovomjestni (tukajšni) „štations-komandant“ gospodin major Karlo Gündel, koji ne samo od četa c. kr. da je neizmerno obljubljen, nego od svi ostali vjeroispovidi, a osobito od katolika drži se (ceni se) kao milostivi otac, pruži nam (podal nam je) pomoćnicu ruku, i napravismo u malo vrimenta sasvim ukusnu crkvicu u novom Kaštelu, zidanu po Vašim vojnicim iz Kranjske. — Ali u njoj ništa nejmamo, niti po našoj mogućnosti nadu imamo barem od prike nužde (grenke, terde potrebe) stvarim ju obkrediti.

Dalje našteva, česa bi cerkev pred drugim najbolj potrebovala, namreč: kacih mašnih plajšev, svetilnice (lampe), kadivnice, križa za sprevođe, kakah pobožnih slik, ter pristavlja: Ma Vi što nam god posaljete, primicemo (bodemo sprejeli) s naj višom zahvalnosti, moleći svemogućeg Boga, da se dostoji podupirati to bogoljubno društvo, da mogne s dana na dan viša dobra tvoriti.

Gospodin major Karlo Gündel darovo je u ovu crkvicu šest svitnjaka od stakla sasvim ukusni, sliku Majke Božije sasvim čestitu, lip pridotarnik (predoltarni pert) s jednim jastučicom (blasinico), lip prostirač po oltaru. Isti gospodin major s pukom ovim nabavi (je napravil) lipo zvono iz fabrike Ljubljanske.

Jedan doktor živinarstva nabavio je u ovu crkvicu sasvim čestitu moštrancu. Dok ponižno molim za potrebe ove crkvice, ostajem pun nade očinskog pomilovanja, moleći dragog Boga za zdravlje članova toga vis. štov. Društva i istoga viši napridak.

Pisato u kući župekoj u mistu Glamoč 4/9. 1879.

Fra Rafo Čaletić, župnik kat.

O glej kristjan!

(Prosto poslov. po: „O Christ, hier merk.“ „Cantate“.)

O glej kristjan!
V veri močan
V ljubezni vžgan;
Pod sliko to
Je Kri, Telo
Gospodovo.

Ave Jezus, rajska Mana,
Kristus Jezus,
Moja radost,
Serca sladkost,
Oj slava Ti!

V monštranic
On res živ;
Res, kruha ni;
Zakriva le
V podobi se
Ki vidna je. Ave Jezus itd.

Ponižno poj,
O človek moj!
Tu Bog je tvoj; —
Živó veruj,
Mu up zročuj,
Ljubéč zdibuj: Ave Jezus itd.

Ah, prosim Te,
Pred smertjo me
Obiši še;
S teboj, moj Bog!
Da iz nadlog
Grem v rajski krog.

Radoslav.

Razgled po svetu.

Državni zbor. (*Adresne obravnave.* [Konec.]) Naslednji nasprotni govornik Lustkandl je predgovorniku očital, da kmeta hujška zoper meščane. Rekel je, ako bi bili češki poslanci prišli že l. 1873 v državni zbor, bi marsiktera postava ne bila na dan prišla, ktere začetek so tedaj s svojo nepričujočnostjo zadolžili. (V tem pomenu je pozneje tudi dr. Herbst modroval.) Ali pa s tem ne obsojajo sami svoje stranke in njenih postav, ker spoznavajo, da je namreč marsikaj škodljivega se zgodilo?

Knez Czartoryski si misli obojni adresni osnovi kakor dva programa, namreč manjšino ko centralizacijo, večino ko decentralizacijo (za pravico posameznim deželam, narodnostim itd.), on spozná, da storjena krivica se mora popraviti; torej se je odločil za večino, za desno stran.

Dr. pl. Plener je dalje zlasti zoper predgovornike Lichtensteina, Klam-Martinica in zoper poročevalca (Hohenwarta) obširno govoril v prid centralizma. Bil je naslednjič dobro izplačan, posebno od Hohenwarta.

Nasledoval je dr. Rieger s svojim dolgim, ostrim govorom, in je med drugim zlasti Dunajčanom prav gorke dobil.

Dr. Jaques, ki je nastopil za Riegerjem, je zaterjeval, da mesto Dunaj ne želi nič bolj gorko, kakor to, da bi vsi poslanci vzajemno delali v blagor cesarstva, in govori dalje zoper prejšnje konservativne govornike, zoper pravice Čehov, pa vendar za pomirjenje, centralizem itd.

Dr. Vošnjak toži zarad zatiranja jugoslovanskega življa in govori za vresničenje 19. § v prid enakopravnosti vsih narodnost; obžaluje, da slovenski jezik še ni spravljen v vradnije in v šole, pa da se učitelji, ki so izučeni na nemških pripravnicah, pošiljajo na slovanske šole, ter otrok še v njih maternem jeziku učiti ne morejo; da politiški in pravniški vradniki se rabijo za politiške agitacijske orodja. Naznanja, da bode glasoval za večinsko adresno, ker v nji je poklic vzajemnega bližanja k razvoju Avstrije.

Za vse levičarje skupaj je govoril naposled dr. Herbst skorej dvé uri dolgo. „Vaterland“, po katerem ta posnetek delamo, pravi, da precejšen del govora je bilo brezpomembno, češ-osoljeno cepljenje las, zlogov in čerk. Ovračati je skušal glavne govornike desnice, Dunajevskega, Klam-Martinica, Riegerja, Lichtensteina. Iz njegovega in družih levičarskih govorov se vidi, da jim je nekoliko neprilčno, ker so nespremenljivost svoje preljudbe „verfassunge“ preveč povdarjali, kajti nekaj se že dá spremeniti. Čuden je ta-le zagovor in izgovor: „Ako večinska adresa pravi, da za kmetijstvo in malo obertnijo nismo sadnji čas nič storili, zavračam na to, za koliko je poštév (budget) poljedelskega ministerstva narastel poslednje leta, kaj se je storilo za nauk o prvotnih proizvodih, za vstanavljanje visokih šol, za podpore itd.“ Sej ravno zarad rasnih prevelikih stroškov se jim očita.

Naslednjič je dr. Sturm iz manjšine delal skoke, kod in kaj povedal. Pritoževal se je tudi on čez Riegerja, da je natolceval, krivičil in psoval levico, na kar pa je predsednik odgovoril, da bi bil že on posvaril, ako bi bilo kaj takega rečeno zoper kako posamezno osebo ali pa zoper kako stranko v zbornici.

Nastopil je gr. Hohenwart, poročnik za večino. Omenil je, kako da adresna obravnava novoizvoljene zbornice je trenutek, v katerem se razne stranke v prvo terčijo in svoje namene in osnove (programe) nekako naznanijo. To je tudi adresna razprava spolnila v polni

meri; issnoval se je boj med desnico in levico, kateri boj stanje obojne velike stranke prav jasno zaznamuje in kateri se je tudi razširil nazaj do prvih začetkov vestavnega življenja; pa še celó prihodnost so vótkali v obravnave, obravnavala se je predsežna vesoljna predštevna rasprava (anticipirana generalna debata o predštevju); ni pa jasno, zakaj? Sej v adresni obravnavi se ne pečamo s predštevom.

Govornik naznani, da na tako obširnost se ne more ozirati; zastopal bode adresno, ktera se čisto nič ne dotika državnopravnega vprašanja, ki pomni prestolnega govora, kateri povsod sprave, zedinjenja želí in íše; na drugotne govore se bo le toliko oziral, kolikor napadajo večinsko adresno.

Omenja naslednjič, s koliko brezobzirnostjo je l. 1873 pri adresni obravnavi takratni poročnik manjšino napadal, ker je pozabil, da ta večina bi bila zginila, ako bi bili vsi zastopniki pričujoči; danes se je vse obrnilo, takratna večina je zdaj manjšina: vendar sedanjí poročevalec (govornik) noče enacega s enakim poročevati, ni mu v misli, da bi dokaze nasprotnikov premalo cenil ali pred očitnim mnenjem zniževal; ravno zato pa tudi ne smé terpeti, da se to od nasprotne strani danes poskuša, kakor je delal poslanec Leopoldovega predmestja. Ta častiti gospod je v britkosti, da je kar neprevidoma prestavljen v manjšino, iskal v tem si tolažila, da je našo njemu toliko skominasto večino postavljaj kakor tako, ki je vsa razdjana in ne kaže dolzega obstanka. Znati pa je, da častiti gospod poslanec svojim lastnim besedam prav čisto ne zaupa, kajti zdajci je sam poskusil obojno oddelka, poslanca iz Galicije in iz Českega, s priliznjenimi besedami pripraviti k razdjanju tiste zveze, ki so jo s nami storili. Odgovor, ki ga je na to poslanec ališal od Poljcev, mu je zadosti dokazal, da njegov ljubi trud je bil zastonj.

Je pa ob desni še tretji oddelek, ki si v čast štemjem k njemu se šteti, pravi govornik, in bodem se derznil mu povedati, zakaj da „nas ne razumeva“. To je zato, ker za nami zmiraj nekaj drugega íše, le tega ne, kar smo, namreč konservativcev. To je v zvezi s neko, če tudi otročjo zvižajo, da bi našo po šestletnem obstanku vterjeno stranko na zunaj postavil kakor razpadljivo zmés raznih življev. Levičarska stranka, da bi svoje namene ložje dosegla ali morebiti, da bi v ljubem miru od dunajskih časnikov nemotena živela, si daje le eno imé: zove se liberalna, kaže se na zunaj kakor velika liberalna stranka. Vse drugač pa delajo, kadar govoré o poslancih ob desnici: tu se skerbno varujejo jim skupno ime prilastovati, iznašli so mnogoterih zaznamnjanj, ime „konservativen“ je ostro pretklicano. Tega imena ne bodete slišali v njih govorih, dnevnikih; temu nasproti oni skerbno preiskujejo, kakošno sukno kdo nosi, kakošen naslov si utegne staviti pred svoje ime, ali kateri jezik govori, in potem ga imenujejo klerikalnega, fevdalnega, nacionalnega. Tako večino tudi na zunaj kakor kako versto manjšin kažejo in razdevajo. Ako bi uni poslanec kdaj ta liberalni golč (jargon) hotel pozabiti in vas soditi s konservativnega stališa, bi nas ne mara ložje in bolje razumeval, kakor dosihdob.

Leopoldovec je dalje v suprotivnem namenu preiskoval razmero desnice do sedanjega ministerstva in je že prešnjega ministerstva sodružnike, ki so tudi zdaj v ministerstvu, opomnil, da večinska adresa ima nekatere napadne besede zoper prešnje ministerstvo. Ta zvita igra pa ima to skaso v sebi, da tudi naj slabši igralec namen zapazi. Na to le eno opombo: Ako adresa nekatere pretekla djanja tudi graja, vendar odstopivšega ministerstva nikjer posebej ne napada; ves njen obseg ni obrnjen zoper osebe, ampak zoper celi sostav (sistemo) poprešnje večine, kar bi uni poslanec le odstopivšemu mi-

nisterstvu rad podtikoval. Pristavljam pa, ne da bi že naprej vsako vladino naredbo zagotovljali, da bodemo sedanje ministerstvo očitno in pošteno podpirali, dokler je njegov cilj splošno pomirjevanje in porazumljevanje ter dosegla notranjega miru. Ker je pa večina druga kot poprej, je očitno, da mora tudi adresa drugačen glas imeti. To pa se je zgodilo na naj bolj prizanašljivi način, kar se povsod priznava in tudi nasprotniki tajiti ne morejo; in ker tega ne morejo, se ne bojujejo zoper to, kar je v adresi, ampak zoper to, kar so sami vanjo djali. In ker sedanost ne daje prilike k pritožbi, je íšejo pa v prihodnosti, tu se dá malati, kakor se komu poljubi. Stopajo toraj na vedeževalski stol in kličejo: „Vstava je v nevarnosti!“ Našli so v adresi besedo „decentralizacija“ (razsrediševanje, več oblasti deželam, deželnim zborom) to se more ko strašilo na steno čerkati, tega se bojé politiški otroci.

Ta ugovor so že drugi govorniki poderli. Hohenwart pa posebej dokazuje, kako je neresnično vse sklepanje Plenerjevo, ki je skušal spricati, da je samovprava veliko dražji memo državnega gospodarstva. Nasprotni dokaz pa je Hohenwart tako doveršeno dognal, da mora slehernemu resnicoljubnemu zadostovati, bodi si té ali une stranke. Dokončal je Hohenwart govor v prid večine med živo pohvalo in čestitanjem od mnogih strani.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Naj serčniši zahvala N. lj. G., ker je nekega obupanega človeka v naj večí nevarnosti po priporočenji in objubi k Nji, da se uslišanje razglasi, pri življenji ohranila.

V Ljubljani mesca vinotoka 1879.

Št. 2. V velikih dušnih in telesnih potrebah in stiskah sem se s 9dnevnicó priporočevala N. lj. G. presv. Serca in sv. Jožefu, in sem precej pomoč dosegla. Ravno tako se je sinu v šoli tesno godilo, ki je pa po ravno tej priprošnji srečno izdelal. Torej bodi serčna zahvala N. lj. G. in sv. Jožefu! Ta zahvala iz obljube.

Z Gorenjskega, 8. listopada 1879.

M. K.

Št. 3. Neka oseba naznanja zahvalo za prejete dobrote. Druga spreobrnjenje nespokorne v priprošnje N. lj. G. pripročene osebe in še za več po tej poti došeženih dobrot.

Iz sosednje dežele.

—a.

Prošnje.

Nekdo v telesnih in zlasti v dušnih potrebah je prav goreče priporočen bratovšini, ker potreba je velika. — Priporočeni ste dve osebi za spreobrnjenje. — Spreobrnjenje dvéh razkolnih družin. — Več oseb v dušnih potrebah. — Neki mladeneč se prav živo priporoča vsem udom te bratovšine v molitev, ker je v veliki zadregi zavoljo učenja, da bi mu Marija izprožila, da bi se mogel kaj lože učiti; opravil bode devetdnevnicó s spovedjo in s svetim obhajilom, in ako bo de uslišan, bo tudi zahvalo oznanil. — Brat in sestra, ki se jima krivica godí, sta v velikih zadregah, in se prav živo in goreče priporočata v bratovsko molitev N. lj. G. za srečno rešenje. Uslišanje se razglasi. — Štiri leta bolna A. N. serčno priporočena za telesno in dušno pomoč.

Bratovske sadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec listopad 1879.

I. Glavni namen: Zmaga katoliške vere nad posvetnjaštvom.

II. Posebni nameni:

17. listopada. Sv. Gregorij Čudodelnik, † l. 270. Priporoč.: Spreobrnjenje Azije. Dvomljivi v veri. Duše v vicah.

18. Obletnica posveč. cerkev ss. Petra in Pavla v Rimu. Priporoč.: Spreobrnjenje Rima. Veliko mladenčev. Lepo obnašanje v cerkvi.

19. Sv. Elizabeta vdova, hči ogerskega kralja Andreja II; ovdovela je stopila v 3. red sv. Frančiška. Priporoč.: Ogerska dežela. Vdove. Molitev ob angeljevem zvonjenju.

20. Sv. Feliks, začetnik reda sv. Trojice za odkupovanje sužnjev, † l. 1212. Pripor.: Vse sužnje in služno ljudstvo. Terdi in neusmiljeni višji. Mladenci za modrost.

21. Marija D. darovana v tempeljnu. Pripor.: Da bi male otročice starši darovali Bogu. Da bi vsak sam sebe Bogu daroval. Pobožnost v molitvi.

22. Sv. Cecilija, rimljanaka devica, je b keršanstvu spreobrnila svojega ženina Valerijana. Prip.: Ženini in neveste za strah Božji. Zatrenje treh pregréh pri mladini. Umirajoči.

23. Pet in dvajseta nedelja po Bink. Evang.: Jezus prerokuje razdjanje Jeruzalema in konec sveta (Mat. 23). Sv. Klemen papež, pregnan v Kerzonez, † l. 100. Prip.: Preganjana Cerkev. Bolniki. Duše v vicah.

Listek za raznoterosti.

Večerni govor poslednjo sredo večer je imel sem. podvodja g. dr. Jeglič. Prav čversto je dokazal in spričal, kako le sama Cerkev je zmožna človeštvo osrečiti, brez nje nobena druga naredba in naprava ne.

Cvetje iz vertov sv. Frančiška. Povabilo k naročbi na ta, že poprej priporočeni mesečnik je pridjano današnji številki „Zg. Danice“. Kakor vse kaže, bode res lepo dišeče cvetje, ki bo z Božjo milostjo in po prizadevanji blagih pisateljev in razširjavcev rodilo veliko še lepše dišečega in sladkega sadu. Preberite pridno to prijazno povabilo, spoštovani Slovenci, in naročujte se obilno.

Popravek. Predlog, o katerem se je pri obnem zboru Cecilijinega društva glasovalo, se je glasil: „Zbor prosi mil. kneza in škofa, naj blagovolijo ustaviti samovlastno spreminjanje obredov, dokler ne dojde nov cerkveni obrednik. — Temu naj bralci blagovoljno primerijo poročilo o obnem zboru Cecil. društva in pritaknjeno opazko v „Cerkv. Glasbeniku“, štev. 11 od 1. novembra. — Toliko v pojasnilo, da ne bodo „nenavzoči“ napeno mislili o predlogu in navzočih. J. Flis.

Posebno priporočevanja vredne knjige so: „Betrachtungen über die heil. Messe für Priester in Laien“ od P. Kar. Platzwaga S. J. (V katoliški bukvarni za 2 gl. 40 sld.) Dalje: „Der Weg zum innern Frieden“, od P. J. Brucker-ja, S. J. (Ravno tam za 1 gl. 35 sld.)

V Mariboru je konzistorijalni svetovalec imenovan preč. gosp. Fr. Ogradi, špiritval v kn. šk. semenišu.

Pervi adventni teden bodo oč. oo. Jezuiti sv. misijon pri Materi Božji v Puščavi (lavaninski škofiji) obhajali.

Poslednje novice. V državni zbor so od več srenj iz Češkega in Moravskega prišle prošnje za odpravo posilnega legaliziranja, zoper odertnike, za preuredbo velilnega reda itd.; iz Olomuca, Znojma, spodnjega in

gorenjega Avstrijskega in Štajerskega pa za prenarejo vojaške postave. (Kdaj se bojo naše srenje kaj ganile?) — V torek je bilo predsedništvo v zbornici za stano- vitno voljeno in bili so zopet poterjeni predsednik Coronini in podpredsednika Šmolka in bar. Gödel-Lannoy. Govori se, da grof Hohenwart bode minister notranjih zadev, Helfert pa za nauke in bogočastje. Bog daj! Dr. Poklukar se je odpovedal zapisnikarskemu opravilu, ker je izvoljen že v dva odseka. — Češki poslanci so do- ločili poganjati se, da vsi narodi v cesarstvu dosežejo enako pravico oziroma na jezik v vradih, v šoli in v očitnem življenji sploh.

Duhovske spremembe.

V Lavaninski škofiji: Župniki so postali oč. gg.: Janez Sredenšek na Ponikvi; Anton Fišer st. v Svičini, in Janez Lenart pri sv. Jungerti na Pohori. Č. o. Be- nedikt Hertiš je postal vikar slovenske fare na Ptui; č. o. Klemen Šalamun vikar pri sv. Vidu poleg Ptuija, in č. g. Martin Meško, provizor v Leskovcu. Č. o. Jožef Plešek je prišel za kaplana v slov. faro na Ptui. — Umerl je župnik in zlatomašnik v Leskovcu č. g. Jožef Mlicarič. R. I. P.

V Poreški škofiji: Preč. g. Dragotin Valentinič je postal župnik v „Villae Rubini“ (*); č. g. J. Žiković župnik pri Sv. Lorencu v Pred-Ubazu; č. g. Jak. Rav- nikar župnik v Sisani; č. g. Jož. Kastelic koop. pri Sv. Lorencu; č. g. Jak. Senčar bode oskerboval župnijo „Castrinovi“ namesto č. g. Jan. Velniča, ki ostane kapl. v Porjani; č. g. Drag. Coronica je prestavljen k Sv. Vincenciju in bode oskerboval tudi vasi „Cormedi“ in „Moncalvi“; č. g. Fr. Maasalin je postal „cooperator paroch. Flanona“; č. g. Jož. Leskošek se podá v pokoj.

Dobrotni darovi.

Za Vremske pogorelce na Notranjskem: Neimeno- vana dobrotnica 10 gl. — Iz Mošenj 3 gl. — G. L. V. 1 gl. — Iz Kolovrata 1 gl. 58 sld. — Ž. ž. 2 gl.

Za pogorelce na Igu: Iz Kolovrata 1 gl.

Za pogorelce na Blatu v Žalinski fari: Iz Kolov- rata 1 gl. — Ž. ž. 2 gl.

Za katol. pogorelo cerkev v Sarajevu v Bosni: Iz Oseka po č. g. M. V.: M. V. 2 gl.; M. B. 1 gl. — Iz št. Vida pri Zatičini 5 gl.

Za pogorelce v Sarajevu: Iz št. Vida pri Zatičini 9 gl. — Iz Kolovrata 2 gl.

Za opravo nove cerkve v Glamoči v Bosni: Preč. g. prof. A. Zamejic 2 gl. — Preč. g. prof. dr. J. Gogala 1 gl. — Č. g. R. Merčun 1 gl. — Č. g. J. Gnjazda 2 gl.

Za afrikanski misijon: Iz Kolovrata 2 gl. — Z Je- senic po č. g. župn. J. Keržicu 3 gl. 30 kr. — Iz sp. Idrije 3 gl. 30 kr.

Za škofa Daniela Kombonia in misijone v srednji Afriki: Iz št. Vida pri Zatičini 13 gl. 50 sld.

Za redovnike Trapiste v Bosni: Iz Kolovrata 1 gl.

Za misijon v Adrijanopolu: Iz Kolovrata 1 gl.

Za Ratisbona v Jeruzalemu: Iz Kolovrata 1 gl.

Za sv. Detinstvo: M. B. 1 gl. — Č. g. A. Pogo- relec 5 gl. — Po č. g. J. Porentu neimen. 2 gl. 21 sld.

Za stradajoče v Kini in družih jut. deželah: M. V. 1 gl.

*) Pustili smo lat. imena, kjer nam niso slov. znane, kajti škofijski list je pisan v latinščini. Vr.